

В. П. Бойко

голова

Цюрупинського районного суду Херсонської області

НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ СУДІВ

Діяльність судової гілки влади носить об'єктивний та суспільно корисний характер. Судді здійснюють судочинство відповідно до принципу верховенства права, який є наріжним каменем їх діяльності на сучасному рівні розвитку суспільства. Принцип верховенства права та правого закону будується на основі різних джерел права, проте переважно в романо-германській правовій сім'ї. Такими джерелами є закони та підзаконні нормативно-правові акти. Без них не може бути вирішена жодна судова справа. У процесі здійснення судочинства здійснюється правове регулювання, яке не можливе без належного забезпечення адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів.

На нормативне регулювання звертали увагу численні вчені-науковці, які досліджували це питання з різних галузей наукового знання. Серед них найбільший внесок у вивчення головних аспектів нормативного регулювання зробили С.С. Алексєєв, В.М. Бевзенко, В.Г. Волинка, В.В. Галунько, О.Ю. Дрозд, С.О. Зверєв, А.А. Іванищук, В.І. Курило, О.М. Мартинова, А.А. Мацюк, Р.С. Мельник, Н.І. Мречко, А.О. Олійник, І.М. Погрібний, П.М. Рабінович, О.Ф. Скакун та інші. Проте небагато наукових праць стосувалося нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів, тому тема перебуває на етапі вивчення та потребує подальших досліджень.

Мета статті полягає у тому, щоб за допомогою комплексного дослідження нормативних основ у сфері виконання функцій судової гілки влади дослідити теоретико-правові засади функціонування судочинства в Україні, а також ознайомитись та охарактеризувати нормативно-правову базу, на основі якої виконується адміністративно-правове забезпечення діяльності місцевих судів.

Професор С.С. Алексєєв «правовим регулюванням» вважає здійснення за допомогою системи правових засобів результативного нормативно-організаційного впливу на суспільні відносини з метою їх упорядкування, охорони, розвитку відповідно з суспільними потребами даного соціального устрою [2]. У свою чергу, професор П.М. Рабінович «правовим регулюванням» називає здійснення державною владою за допомогою всіх засобів владний вплив на суспільні відносини з метою їх упорядкування, закріплення і розвитку [26]. До-

цент К.Г. Волинка вважає, що правове регулювання – це цілеспрямований вплив права на суспільні відносини і поведінку осіб із метою їх впорядкування за допомогою системи спеціальних юридичних засобів [3].

Одним із видів правового регулювання є нормативне регулювання, на яке покладено обов'язок стабілізувати і врегулювати суспільні відносини у конкретній сфері суспільного життя. Сучасна теорія держави і права розкриває поняття «нормативне регулювання» як певне впорядкування поведінки людей за допомогою нормативно-правових актів, розрахованих на їх багаторазове застосування за наявності передбачених ними обставин. Тобто обсяг суспільних відносин, на які поширюється нормативне правове регулювання, є кількісно невизначеним [28].

Отже, можна вважати, що нормативно-правове регулювання – це вид правового регулювання, яке здійснюється з метою врегулювання органами державної влади конкретних суспільних відносин за допомогою певних засобів юридичної техніки (норм права), які, у свою чергу, знаходять своє відображення у джерелах права.

Розкриваючи тему нашого дослідження, необхідно розтлумачити поняття «адміністративно-правове регулювання» та «адміністративно-правове регулювання суду». На думку професора В.В. Галунька, адміністративно-правове регулювання характеризує спеціально-юридичний механізм впливу адміністративного права на поведінку і діяльність його адресатів – це цілеспрямований вплив норм адміністративного права на суспільні відносини з метою забезпечення за допомогою адміністративно-правових засобів прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних та юридичних осіб, нормального функціонування громадянського суспільства та держави [1].

Вчений А.А. Іванищук розкриває «адміністративно-правове регулювання судової гілки влади» у вузькому розумінні як цілеспрямований вплив норм адміністративного права на суспільні відносини з метою забезпечення прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних та юридичних осіб нормального функціонування громадянського суспільства та держави, який здійснюється різноманітними суб'єктами адміністративного права [12].

Норми права, на основі яких здійснюється адміністративно-правове забезпечення діяльності місцевих судів, повинні бути закріплені у відпо-

відних джерелах права. На наш погляд, досить цікавою, проте змістовною є класифікація джерел адміністративного права Р.С. Мельника, який, у свою чергу, поділив їх таким чином: формалізовані національні джерела адміністративного права, до яких належать Конституція України та Закони України; підзаконні юридичні акти; формалізовані міжнародні (європейські) джерела адміністративного права (міжнародні договори); акти органів міжнародних організацій; судові рішення (Конституційного суду України, Верховного суду України, вищих спеціалізованих судів, Європейського суду з прав людини, інших міжнародних судових установ); неформалізовані джерела адміністративного права: загальні принципи права, звичаї, традиції, норми моралі, правові доктрини [19].

Найпоширенішими є формалізовані національні джерела адміністративного права, тобто такі, що дістали закріплення у формі документа (юридичного акта), представлені розгалуженою системою. Суто адміністративних юридичних актів небагато, здебільшого в одному юридичному акті поєднуються норми кількох галузей права, проте лише у тій частині, яка містить відповідні норми права [19].

Відповідно до сучасної теорії держави і права, нормативно-правовий акт – це офіційний акт-документ, ухвалений уповноваженими суб'єктами нормотворчості у визначеній формі і порядку, який встановлює (змінює, доповнює, скасовує) правові норми з метою регулювання суспільних відносин [28].

Поняття «нормативний акт» дістало офіційного закріплення у пункті 1.4 Наказу Міністерства юстиції України від 12.04.2005 р. № 34/5 «Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів», відповідно до якого нормативно-правовий акт – це офіційний документ, прийнятий уповноваженим на це суб'єктом нормотворення у визначеній законом формі та порядку, який встановлює норми права для неозначеного кола осіб і розрахований на неодноразове застосування [22].

Нормативно-правовими актами, що регламентують адміністративно-процесуальну діяльність суддів місцевих загальних судів, науковець О.М. Мартинова вважає офіційні документи типового характеру, видані органами державної влади, згідно з якими встановлюються обов'язкові правила необхідних або можливих дій суб'єктів адміністративного провадження з метою регулювання адміністративно-правових відносин у державі [17].

Ознаками нормативно-правових актів, які регламентують діяльність адміністративного суду, вчений Н.І. Мречко називає такі: законність; імперативність та загальнообов'язковість; означені нор-

мативно-правові акти ґрунтуються на повноваженнях конкретних державних органів, видаються у формі одностороннього юридично владного волевиявлення; вказані нормативно-правові акти встановлюють обов'язкові правила поведінки для фізичних та юридичних осіб; приймаються лише уповноваженим органом державного управління від імені держави; означені нормативно-правові акти носять офіційний характер; вони є різновидом службових документів; реєструються та приводяться у дію у встановленому законом порядку [21].

Заслуговує уваги класифікація нормативно-правових актів, які регламентують діяльність адміністративного суду, запропонована Н.І. Мречком, у такому порядку:

- Конституція України;
- закони України;
- укази та розпорядження Президента України;
- нормативно-правові акти Верховної Ради України та Автономної Республіки Крим;
- нормативно-правові акти Ради Міністрів України та Автономної Республіки Крим;
- постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України та інших органів державної влади;
- нормативно-правові акти Пленуму Верховного Суду України;
- нормативно-правові акти Державної судової адміністрації України;
- рішення Вищої ради юстиції;
- загальновизнані принципи та норми міжнародного права, міжнародні договори [21].

Отже, враховуючи теорію права, положень, які закріплені у документах органів державної влади, а також думки вчених щодо поняття та ознак нормативно-правових актів, які регламентують діяльність адміністративного суду, можна дійти висновку, що нормативно-правовий акт, який регламентує забезпечення діяльності місцевого суду, – це законний, загальнообов'язковий та прийнятий уповноваженими на це органами документ, який встановлює права, обов'язки та законні інтереси конкретних осіб (суб'єктів забезпечення діяльності місцевих судів) задля врегулювання адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів.

Безумовно, основоположним нормативно-правовим актом стосовно здійснення адміністративно-правового забезпечення діяльності судів є Конституція України, яка має найвищу юридичну силу. На думку А.А. Мацюка, Конституція є фундаментом, основою всієї національної системи права. Вона є начебто міцним коренем, на якому зростають усі галузі прав [18].

Конституція України є основним документом нашої держави, гарантом верховенства права в Україні. Вона містить положення про розподіл влади на виконавчу, законодавчу та судову. Саме судова влада забезпечує право всіх осіб на

захист своїх порушених, невизнаних чи оспорюваних прав, свобод та законних інтересів. Весь розділ VIII Основного закону України присвячений сфері здійснення правосуддя. Зокрема, ст. 124 Конституції України передбачає, що правосуддя в Україні здійснюється виключно судами. Ст. 125 говорить, що система судів загальної юрисдикції в Україні будується за принципами територіальності і спеціалізації. У ст. 126 йде мова про незалежність і недоторканність судів, які гарантуються Конституцією і законами України [15].

Таким чином, Конституція України визначає засади функціонування не окремої сфери (наприклад, кримінальної чи адміністративної) здійснення правосуддя в Україні, а містить принципи діяльності всієї судової системи України. І лише на основі Конституції України повинна функціонувати судова система України і безпосередньо здійснюватись адміністративно-правове забезпечення діяльності місцевих судів.

Норми права, які містяться в Конституції України, відображаються у відповідних законах. На думку О.М. Мартинової, в демократичній державі закони повинні становити головну за значущістю частину нормативно-правових актів, оскільки призначені для регулювання найважливіших питань суспільного життя. Взагалі адміністративне право належить до найменш систематизованих галузей системи права України. З одного боку, вказаний чинник пояснюється багатоманітністю предмета регулювання суспільних відносин адміністративного права, а з іншого, відсутністю належного впорядкування наявних адміністративно-правових норм. Тому нині однією з актуальних є проблема прискорення роботи щодо систематизації та кодифікації наявних адміністративно-правових актів [17].

Найголовнішим законом у сфері здійснення судової влади є Закон України від 7 липня 2010 р. № 2453VI «Про судоустрій та статус суддів», який визначає організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд. Закон містить положення про головні засади організації судової влади, вимоги на посаду судді, порядок призначення та звільнення з посади, відповідальність суддів, організаційне забезпечення діяльності судів, суддівське самоврядування а також інші питання, пов'язані із сферою суддівської діяльності [5].

Вчений Н.І. Мречко висловив думку, що Закон України «Про судоустрій і статус суддів» є уніфікованим нормативним документом, який регламентує не тільки діяльність адміністративного суду, але й передбачає статус судової системи загалом та адміністративного суду зокрема [21].

У зв'язку з останніми подіями не можна оминати судову реформу в Україні, яка почала діяти з приходом до влади нового Президента України Петра Порошенка. Для старту реформи Указом Президента було створено Раду з питань судової реформи, яка є консультативно-дорадчим органом при Президенті України. Перший крок на шляху судової реформи вже зроблено: 12 лютого 2015 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд», який був підписаний Президентом України 24 лютого 2015 р. Закон спрямований на спрощення доступу громадян до правосуддя, запроваджує прозорі конкурсні процедури добору суддів, передбачає посилення відповідальності суддів та антикорупційні механізми для очищення суддівського корпусу [27].

Отже, нині в Україні судова гілка влади найширше регулюється Законом України від 7 липня 2010 р. № 2453VI «Про судоустрій та статус суддів», проте державна влада здійснює судову реформу, яка поступовими кроками прямує на зміну нинішній судовій системі. Її основна мета спрямована в напрямку євроінтеграції задля підвищення рівня захисту прав, свобод та законних інтересів всіх фізичних та юридичних осіб.

Крім вищезазначених законів, судова влада України керується й іншими нормативно-правовими актами даного виду, які забезпечують нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів, це, зокрема: Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22.12.2005 р. № 3262-IV, Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 р. № 2939-VI, Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 р. № 889-XIII [6; 7; 8], а також інші нормативно-правові акти.

Мартинова О. М. відзначила, що одним із важливих напрямів систематизації норм адміністративного права є їх кодифікація. Завдяки кодифікації з'являються нові комплексні акти (кодекси, статuti, положення) і водночас припиняють існування норми, що діяли до цього. Кодифікація має офіційний характер, тому її здійснюють державні органи, наділені відповідною компетенцією. В Україні було проведено роботу з кодифікації адміністративно-правових актів, наслідком чого стало прийняття Кодексу України про адміністративні правопорушення, який із численними доповненнями та поправками діє дотепер [17].

Відповідно до науково-практичного коментаря, Кодекс України про адміністративні правопорушення – це законодавчий акт, у якому систематизовано норми, що регулюють правовідносини, пов'язані з адміністративною відповідальністю. Як складова частина національного законодавства України, він ґрунтується на нормах Конституції України, що зумовлено закріпленим принципом верховенства права [23].

Завданням Кодексу України про адміністративні правопорушення є охорона прав і свобод громадян, власності, конституційного ладу України, прав і законних інтересів підприємств, установ і організацій, встановленого правопорядку, зміцнення законності, запобігання правопорушенням, виховання громадян у дусі точного і неухильного додержання Конституції і законів України, поваги до прав, честі і гідності інших громадян, до правил співжиття, сумлінного виконання своїх обов'язків, відповідальності перед суспільством [14].

Первинним у площині адміністративного судоустрою є Кодекс адміністративного судочинства України, на який покладено обов'язок захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень із боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, зокрема на виконання делегованих повноважень шляхом справедливо-го, неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ [13].

Важливу роль у сфері адміністративного судочинства відіграють підзаконні нормативно-правові акти. Як вважає професор Є. Гетьман, підзаконний нормативно-правовий акт – це офіційний письмовий документ уповноваженого органу виконавчої влади, створений на підставі та на виконання Конституції та законів України, який містить, змінює або скасовує норми права, створюється у встановленому законодавством порядку із застосуванням спеціальних засобів нормотворчої техніки [4].

Як вважає професор Р.С. Мельник, на сьогодні досить багато суб'єктів публічної влади, зокрема суб'єктів публічної адміністрації, мають право видавати підзаконні акти, які містять норми адміністративного права. Насамперед йдеться про укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, накази центральних органів виконавчої влади [19].

Науковець А.А. Іванищук вагоме місце в системі джерел права адміністративно-правового регулювання діяльності судової гілки віддає підзаконним нормативно-правовим актам суддівського самоврядування. Вчений підкреслює, що органи виконавчої влади не мають права вміщуватися у внутрішню організаційну діяльність судової гілки влади, ці функції законодавець слушно поклав на органи суддівського самоврядування [11].

Отже, у своїй діяльності місцеві суди України, крім Закону України «Про судоустрій та статус суддів», керуються кодифікованими нормативними актами, зокрема Цивільним, Господарським, цивільно-процесуальним, господарсько-процесуальним кодексами України, Кодексом адміністра-

тивного судочинства України, Кодексом про адміністративні правопорушення тощо, за допомогою яких здійснюється право фізичних і юридичних осіб на справедливий та гуманний судовий розгляд. Крім того, підзаконні нормативно-правові акти також є важливими джерелами адміністративного права у сфері адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів, адже в них виявляється воля легальних уповноважених суб'єктів публічної адміністрації.

Особливий статус у сфері нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення діяльності судів мають формалізовані міжнародні джерела адміністративного права. Адже, як вважає професор Р.С. Мельник, Україна, ставши членом Ради Європи та визнавши юрисдикцію міжнародних судів, тим самим взяла на себе зобов'язання керуватися у своїй діяльності також нормами міжнародного (європейського права). Чимало таких норм безпосередньо стосується регулювання діяльності суб'єктів публічної адміністрації [19].

Поняття «міжнародний договір» викладено в Законі України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV «Про міжнародні договори України», відповідно до якого міжнародний договір України – це договір, укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи кількох пов'язаних між собою документах, і від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо) [9].

На думку Є.О. Зверева, міжнародний договір як джерело національного права має ознаки звичайного приватноправового договору і статус, який співмірний, а в багатьох державах і вищий за статус закону. Це важливе джерело права, оскільки дає змогу державам не стояти осторонь міжнародного життя, стимулюючи їх до вдосконалення власних систем права, з метою їх відповідності міжнародним стандартам [10].

Прямуючи в напрямку євроінтеграції, наша країна ратифікувала низку міжнародних договорів, значна кількість з яких діє у сфері здійснення судочинства. Доцент А.Ю. Олійник вважає, що на міжнародному рівні основні свободи одержали своє закріплення в універсальних і регіональних документах. До універсальних документів науковець відносить «Загальну декларацію прав людини» (1948 р.), «Міжнародний пакт про громадянські і політичні права» (1976 р.), «Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права» (1976 р.), «Конвенція про права дитини» (1989 р.), «Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність видів поведінки і покарання» (1984 року та інші документи [24].

Доцент А.Ю. Олійник на регіональному європейському рівні відносить до документів, що забезпечують основні права та свободи, такі: «Європейську конвенцію про захист прав людини і основних свобод» (1950 р.), «Хартію основних прав Європейського Союзу» (2000 р.), «Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню» (1987 р.), а також інші міжнародні нормативно-правові акти [24].

Варто звернути увагу на те, що існує значна кількість міжнародних нормативно-правових актів, згідно з якими здійснюється судочинство у нашій країні. Відповідно до даних, які містяться на офіційному веб-сайті Вищого спеціалізованого суду України, з розгляду цивільних і кримінальних справ, міжнародні стандарти судочинства, якими керуються у своїй діяльності суди України, містяться у таких нормативно-правових актах: Монреальська універсальна декларація про незалежність правосуддя (перша світова конференція по незалежності правосуддя, Монреаль, 1983 р.); Основні принципи незалежності судових органів (схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 р.); Рекомендації щодо ефективного впровадження основних принципів незалежності судових органів (прийняті резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 1989/60 та схвалені резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 44/162 від 15 грудня 1989 р.); Європейський статут судді (прийнятий Європейською асоціацією суддів у 1993 р.); Європейська хартія про закон «Про статус суддів» (8–10 липня 1998 р.) Пояснювальна записка до Європейської хартії про закон «Про статус суддів» (8–10 липня 1998 р.); Рекомендації Латімер Хаус щодо парламентаризму та незалежності суддівства в країнах загального права (прийняті 19 липня 1998 р. на зустрічі представників парламентської асоціації, асоціації магістратів та суддів, асоціації адвокатів та освітньої юридичної асоціації країн загального права); Загальна (Універсальна) хартія судді (схвалена Міжнародною Асоціацією Суддів 17 листопада 1999 р., Тайпей (Тайвань); Пекінські тези щодо принципів незалежності суддів юридичної асоціації країн азійського та тихоокеанського регіону (LAWA5IA) (Пекін, 2001 р.); Глобальний план діяльності для суддів в Європі (прийнятий Комітетом Міністрів Ради Європи на 740 зустрічі в Страсбурзі 27 лютого 2001 р.); Бангалорські принципи поведінки суддів (схвалені резолюцією 2006/23 Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 р.); Резолюція Європейської асоціації суддів стосовно ситуації в Україні у сфері дисциплінарної відповідальності суддів (Тронхейм, 27 вересня 2007 р.) [20].

Таким чином, міжнародні договори становлять вагомий частину законодавства, яким керу-

ється суд при вирішенні і розгляді справ. Беручи до уваги класифікацію міжнародних договорів, запропоновану вченим А.Ю. Олійником, на наш погляд, міжнародні договори, які становлять нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів, таким чином:

1) універсальні міжнародні договори, тобто ті, які діють у всесвітньому масштабі і мають на меті захист основних прав, свобод та законних інтересів осіб (наприклад, «Загальна декларація прав людини» 1948 р.);

2) загальноєвропейські міжнародні договори, сфера застосування яких поширюється на європейський простір та які мають на меті захист основоположних прав та свобод людини (наприклад, «Хартія основних прав Європейського Союзу» 2000 р.);

3) спеціалізовані міжнародні договори у сфері здійснення судочинства – договори, що діють у площині здійснення судової влади (наприклад, «Пекінські тези щодо принципів незалежності суддів юридичної асоціації країн азійського та тихоокеанського регіону» 2001 р.).

Нормативно-правовий акт не може залишатися єдиним джерелом права, враховуючи швидкість розвитку суспільних відносин. Адже з підвищенням рівня життя, правосвідомості громадян виникають також і нові види спорів та проваджень, які судді, через прогалини у праві, не можуть вирішити належним чином.

Метою саме судового прецеденту є заповнення прогалин у праві. Професор О. Ф. Скакун визначає судовий прецедент як рішення з конкретної справи, яке завдяки обґрунтуванню стає правилом, обов'язковим для всіх суддів тієї самої або нижчої інстанції під час розгляду аналогічних справ [28].

І.М. Погрібний враховує те, що акти вищих судових органів нових норм права не містять, та робить висновок, що судовий прецедент не є одним із джерел права в національній правовій системі. Наявні в таких актах правові позиції щодо порядку здійснення окремих процесуальних дій мають правозастосовну природу і через авторитетність цих актів утворюють прецедент правозастосування, під яким розуміють закріплену в актах вищих судових інстанцій позицію стосовно вирішення того чи іншого юридичного питання, що буде розглядатися нижчестоящими судами як зразок при вирішенні цих питань у майбутньому [25].

З огляду на соціально-правові умови сьогодення у нашій державі, а саме наявність значної кількості правових колізій та прогалин у праві, професор В.І. Курило стверджує, що державні органи в особі їх посадових осіб часто змушені вирішувати конкретні адміністративні справи, керуючись загальноновизнаними правовими принципами, створюючи тим самим адміністративно-правові

прецеденти. Вчений стверджує, що адміністративно-правовий прецедент має всі підстави бути віднесеним до джерел адміністративного права України [16].

Професор Р.С. Мельник звертає увагу на те, що суди доволі часто стикаються з прогалинами у праві, суперечливістю окремих положень юридичних актів, внаслідок чого ускладнюється здійснення правосуддя. Тому виникає необхідність розробки суддями окремих принципів (положень), спрямованих на виправлення недоліків, що дістають вияв у чинних нормативних актах. Подібні принципи (положення) можуть застосовуватися іншими судами (суддями) під час вирішення аналогічних справ. До джерел права, що становлять основу функціонування публічної адміністрації, вчений відносить рішення таких судів: 1) Конституційного Суду України; 2) Верховного Суду України; 3) вищих спеціалізованих судів України та рішення їх пленумів; 4) Європейського суду з прав людини [19].

Таким чином, в Україні, яка належить до романо-германської правової системи, судові прецеденти важко визнаються офіційними джерелами права. Проте, враховуючи думки вчених, аналіз судової практики, а також значення судових прецедентів, у першу чергу Європейського суду з прав людини, рішення та висновки вищих судів (Конституційного суду України, Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів) позитивно впливають на процес тлумачення правових норм, підвищують правосвідомість та правову культуру населення, а також допомагають подолати прогалини в адміністративному законодавстві.

Отже, нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів – це вид нормативно-правового регулювання шляхом прийняття Парламентом України законів, правозастосування суб'єктів публічної адміністрації (прийняття підзаконних нормативно-правових актів), ратифікації міжнародних договорів із метою адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів щодо здійснення ними справедливого судочинства відповідно до принципи верховенства права.

Література

1. Адміністративне право України: у 2-х т.: підручник / В.В. Галуцько, В.І. Олефір, Ю.В. Гридасов, А.А. Іванищук, С.О. Короед. – Херсон: ХМД, 2013. –Т.1: Загальне адміністративне право. Академічний курс. – 396 с.
2. Алексеев С.С. Общая теория права : курс в 2-х т. / С.С. Алексеев. – М. : Юрид. лит., 1982. – Т. 2. – 360 с.
3. Волинка К.Г. Теорія держави і права: Навч. посіб. / К.Г. Волинка. – К. : МАУП, 2003. – 240 с.
4. Гетьман Є.А. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, функції, види / Є.А. Гетьман // Вісник Національної академії правових наук України. – 2014. – № 2. – С. 9.

5. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41.

6. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-XIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4.

7. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 р. № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32.

8. Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22 грудня 2005 р. № 3262-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 15.

9. Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV «Про міжнародні договори України» // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50.

10. Зверев Є.О. Міжнародний договір як джерело національного права / Є.О. Зверев // Наук. зап. НаУКМА. Серія «Юрид. Науки». – 2010. – Т. 103. – С. 41–44.

11. Іванищук А.А. Адміністративно-правове регулювання діяльності судової гілки влади: теорія і практика : [монографія] / А.А. Іванищук ; Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Інститут права та суспільних відносин. – Київ : Ун-т «Україна», 2014. – 356 с.

12. Іванищук А.А. Поняття об'єкту адміністративно-правового регулювання у сфері судової гілки влади / А.А. Іванищук // Форум права. – 2012. – № 4. – С. 399–403.

13. Кодекс адміністративного судочинства України // Офіційний вісник України. – 2005. – № 32. – Ст. 1918.

14. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Ст. 1122 (з наступними змінами та доповненнями).

15. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст.141.

16. Курило В.І. Про систему джерел адміністративного права України / В.І. Курило // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2009. – № 2. – С. 30–33.

17. Мартинова О.М. Нормативно-правове забезпечення діяльності суддів місцевих загальних судів у провадженні в справах про адміністративні правопорушення / О.М. Мартинова // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 590–595.

18. Мацюк А.А. Конституція – правова основа суспільного ладу, формування, організації та здійснення влади народу / А.А. Мацюк // Публічне право. – 2014. – № 1. – С. 223–230.

19. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: навчальний посібник / за заг. ред. Р.С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.

20. Міжнародні стандарти судочинства // Офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/zahist_prav_ljudini_i_osnovopolozhnih_svobod.html.

21. Мречко Н.І. Нормативно-правове забезпечення діяльності адміністративного суду / Н.І. Мречко // Наше право. – 2013. – № 9. – С. 29–32.

22. Наказ Міністерства юстиції України від 12 квітня 2005 р. № 34/5 «Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів» // Офіційний вісник України. – 2005. – № 15. – С. 312.

23. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Р.А. Калужний, М.І. Іншин, І.М. Шопіна та ін. – Вид. 5-е,

зі змінами та доп. станом на 10 вересня 2013 р. – К. : Алерта, 2013. – 976 с.

24. Олійник А.Ю. Регулювання основних свобод людини і громадянина нормами міжнародного права в Україні / А.Ю. Олійник // Журнал східноєвропейського права. – 2015. – № 12. – С. 37–42.

25. Погрібний І. М. Судовий прецедент та його значення в процесі подолання прогалин у законодавстві / І.М. Погрібний, Ю.І. Матат // Право і Безпека. – 2009. – № 3. – С. 45–49.

26. Рабінович П.М. Основи загальної теорії держави і права // П.М. Рабінович. – К. : Атіка, 1995. – 176 с.

27. Судова реформа // Офіційний веб-сайт Національної Ради реформ : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reforms.in.ua/ua/reforms/sudova-reforma#overview>.

28. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник / О.Ф. Скакун. – Харків: Консум; Ун-т внутр. справ, 2000. – 704 с.

Анотація

Бойко В. П. *Нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів.* – Стаття.

У статті доведено, що нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів – це вид нормативно-правового регулювання шляхом прийняття Парламентом України законів, правозастосування суб'єктів публічної адміністрації (прийняття підзаконних нормативно-правових актів), ратифікації міжнародних договорів із метою адміністративно-правового забезпечення діяльності місцевих судів щодо здійснення ними справедливого судочинства відповідно до принципу верховенства права.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, закон, міжнародний договір, місцевий суд,

нормативне регулювання, нормативно-правовий акт, судочинство.

Аннотация

Бойко В. П. *Нормативное регулирование административно-правового обеспечения деятельности местных судов.* – Статья.

В статье доказано, что нормативное регулирование административно-правового обеспечения деятельности местных судов – это вид нормативно-правового регулирования путем принятия Парламентом Украины законов, правоприменение субъектов публичной администрации (принятие подзаконных нормативно-правовых актов), ратификации международных договоров с целью административно-правового обеспечения деятельности местных судов по осуществлению ими справедливого судопроизводства в соответствии с принципом верховенства права.

Ключевые слова: административно-правовое обеспечение, закон, международный договор, местный суд, нормативное регулирование, нормативно-правовой акт, судопроизводство.

Summary

Boyko V. P. *Legal regulation of administrative and legal support of activity of local courts.* – Article.

The article it is proved that regulation of administrative and legal maintenance of activity local courts is a type of legal regulation by adopting laws by the Parliament of Ukraine and adopting regulatory legal acts, ratification of international agreements with a view to of administrative and legal maintenance of activity local courts to exercise their a fair trial in accordance with the rule of law.

Key words: administrative and legal support, international treaty, judicial proceedings, law, legal act, local courts, regulation.